

Հաստատում եմ՝

Ավանդական բժշկության համալսարանի
ռեկտոր, ԳԽ Նախագահ

Ն. Խ. Սարիբեկյան

« 30 » 06 2020թ.

ԱՎԱՆԴԱԿԱՆ ԲԺՇԿՈՒԹՅԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ

**ՎԵՐՋՆԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԻ ՀԱՄԱՊԱՏԱՍԽԱՆ ԴԱՍԱՎԱՆԴՄԱՆ,
ՈՒՍՈՒՍՆԱՌՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ
ԿԱՐԳ**

I. ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ

1. Սույն կարգով սահմանվում է «Ավանդական բժշկության համալսարանի» (այսուհետ՝ ԱԲՀ) Մասնագիտության կրթական ծրագրերի (ՄԿԾ-ների) վերջնարդյունքներին համապատասխան դասավանդման, ուսումնառության և գնահատման պլանավորման ու անցկացման կարգը:
2. Սույն կարգը մշակված է «Կրթության մասին», «Բարձրագույն և հետբուհական մասնագիտական կրթության մասին» ՀՀ օրենքների և ԱԲՀ 2020-2025թթ. ռազմավարական զարգացման ծրագրի և ներքին այլ փաստաթղթերի հիման վրա:

II. ՎԵՐՋՆԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԻ ԴԱՍԱՎԱՐԳՈՒՄԸ

3. Կրթական ծրագրերի վերջնարդյունքները դասակարգվում են՝ ընդհանրական, ընդհանուր մասնագիտական և մասնագիտական բաղադրիչների:

Ընդհանրական վերջնարդյունքների բաղադրիչը մասնագիտական գործունեության ընթացքում ապահովում է ընդհանուր խնդիրների լուծումը և ձևավորվում է այդ նպատակի համար անհրաժեշտ գիտելիքներից, կարողություններից և հմտություններից: Տվյալ բաղադրիչը մասնագիտականորեն պայմանավորված չէ և հիմք է հանդիսանում ընդհանուր մասնագիտական և մասնագիտական վերջնարդյունքների ձևավորման և առավել լիարժեք իրականացման համար: Որպես օրինակ կարելի է նշել ինքնազարգացման, ինքնակրթման պատրաստակամությունը, ստեղծարարությունը, միտքը վերաձևակերպելու, համադրելու և վերլուծելու ունակությունները, քննարկումներ և

բանավեճեր վարելու, մասնագիտական բովանդակության տեքստեր խմբագրելու ունակությունը և այլ:

Ընդհանուր մասնագիտական վերջնարդյունքների բաղադրիչը մասնագիտական հիմնարար ունակությունների, գիտելիքների և հմտությունների համալիր է, որը հիմնականում ընդհանուր է, անփոփոխ ցանկացած մասնագիտական գործունեության համար: Որպես օրինակ կարելի է նշել տեղեկատվական և մատենագիտական ռեսուրսների, բժշկակենսաբանական տերմինաբանության, տեղեկատվական հաղորդակցության տեխնոլոգիաների կիրառումը մասնագիտական գործունեության հիմնական խնդիրների լուծման համար, մասնագիտական գործունեություն ծավալելիս հաղորդակցումը մայրենի և օտար լեզուներով՝ բանավոր և գրավոր և այլն:

Մասնագիտական վերջնարդյունքների բաղադրիչը մասնագիտական գործունեության մեջ առաջադրանքներ կատարելիս, խնդիրներ լուծելիս հաջողությամբ գործելու ունակությունն է և ձևավորվում է այդ նպատակի համար անհրաժեշտ գիտելիքներից, կարողություններից և հմտություններից: Որպես օրինակ կարելի է նշել կարողությունն ու պատրաստակամությունը՝ իրականացնելու առողջության պահպանմանն ու ամրապնդմանն ուղղված միջոցառումների համալիր՝ ներառելով առողջ ապրելակերպի ձևավորումը, հիվանդությունների առաջացման և տարածման կանխարգելումը, վաղ ախտորոշումը, դրանց ծագման և զարգացման պայմանների և պատճառների հայտնաբերումը, ինչպես նաև հասուն մարդու և դեռահասի առողջության վրա ազդող շրջակա միջավայրի վնասակար ազդակների վերացումը:

4. Ըստ ԱԲՀ մասնագիտությունների առարկայական ծրագրերով նախատեսված վերջնարդյունքների՝ մասնագիտությունների դասավանդման, ուսումնառության և գնահատման մեթոդների ընտրությունն իրականացվում է վերջնարդյունքների բաղադրիչներին՝ գիտելիքներ (իմացություն), կարողություններ և հմտություններ, (տիրապետում) համապատասխան:

5. Կրթական և առարկայական ծրագրերի վերջնարդյունքների բաղադրիչներից յուրաքանչյուրը որոշվում է որակավորումների ազգային շրջանակով (ՈԱՇ) սահմանված բնութագրիչներին համապատասխան՝ ըստ հետևյալ աղյուսակի՝

Իմացության բաղադրիչի տիպը	ՈԱՇ 6-րդ մակարդակի բնութագրիչները	ՈԱՇ 7-րդ մակարդակի բնութագրիչները	Պարզեցված նկարագիրը
1. Գիտելիքներ (իմացություն)	Գիտելիք		<p>Հասկացություններին, տեսություններին, մոտեցումներին, սկզբունքներին, օրինաչափություններին, մեթոդներին, գործիքներին ծանոթ լինելը և դրանք հասկանալը:</p> <p>Գնահատվում է իմանալը և հասկանալը:</p> <p>Ձևավորվում է տեղեկությունների ընդունման, հաղորդման, բացատրման, քննարկման միջոցով:</p>
	<p>Մասնագիտական աշխատանքի կամ ուսումնառության ոլորտի արդի և հիմնարար հասկացությունների, տեսությունների ու մեթոդների իմացություն, առաջադեմ գիտելիքներ</p>	<p>Խորը մասնագիտացված գիտելիքներ, այդ թվում՝ տվյալ ոլորտի վերջին ձեռքբերումների վերաբերյալ, որոնք կիրառվում են ուսումնառության, հետազոտության և աշխատանքի ընթացքում:</p> <p>Տվյալ մասնագիտական բնագավառի և միջմասնագիտական ոլորտների տեսությունների, առաջավոր սկզբունքների ու մեթոդների իմացություն:</p>	
2. Հմտություններ (տիրապետում)	Գիտելիքի կիրառման հմտություններ		<p>Գործնական հմտությունը Մասնագիտական գործունեության շրջանակից բխող գործողություններ իրականացնելու հաստատված ունակությունն է:</p> <p>Գնահատվում է գործողություններ իրականացնելը:</p> <p>Ձևավորվում է փորձի, սիմուլյացիայի միջոցով:</p>
	<p>Հմտություններ, որոնք ցուցաբերում են նորարարական ու առաջադեմ մոտեցումներ և անհրաժեշտ են ձեռք բերված գիտելիքը և իմացությունը մասնագիտական աշխատանքի կամ ուսումնառության ընթացքում ծագած անկանխատեսելի խնդիրները լուծելիս:</p>	<p>Առանցքային մասնագիտական հմտություններ, որոնք անհրաժեշտ են՝ հետազոտական ու նորարարական գործունեություն իրականացնելիս տարբեր ոլորտների գիտելիքը համակցելու և նոր գիտելիք ստեղծելու համար, նոր և անձանտօ իրադրություններում տեսական ու գործնական խնդիրներ լուծելու համար:</p>	
	Հաղորդակցման, տեղեկատվական հաղորդակցական տեխնոլոգիաների (S2S) և տվյալների հետ աշխատելու հմտությունները		
	<p>Մասնագիտական ոլորտում խնդիրներ լուծելու և աշխատանքը դյուրացնելու համար S2S- ներ կիրառելու հմտություններ:</p>	<p>Մասնագիտական և (կամ) միջմասնագիտական ոլորտներում բարդ խնդիրներ լուծելիս և հետազոտություններ կատարելիս S2S-ները վարժ կիրառելու հմտություններ:</p>	

	<p>Տվյալ ոլորտին առնչվող տեղեկատվությունը, փաստաթղթերը, գաղափարները, խնդիրները և դրանց լուծումները մասնագիտական և ոչ մասնագիտական հանրությանը ներկայացնելու և բացատրելու հնարավորություններ:</p>	<p>Մասնագիտական և ոչ մասնագիտական լայն հանրությանն իր եզրահանգումները, համապատասխան հիմնավորումներն ու հետազոտության արդյունքները հստակ ու համակարգված ներկայացնելու և բացատրելու հնարավորություններ:</p>	<p>Տեղեկությունների ընկալման, մշակման, դրանց հիման վրա եզրահանգումներ անելու և պատասխան գործողություններ մշակելու հաստատված ունակությունը ինտելեկտուալ հմտություն է: Գնահատվում է եզրահանգումներ անելը և պատասխան գործողություններ մշակելը: Ձևավորվում է փորձի, սիմուլյացիայի միջոցով:</p>
	<p>Մասնագիտական ոլորտին առնչվող քանակական և որակական տվյալներ հավաքագրելու, մշակելու, վերլուծելու և մեկնաբանելու հնարավորություններ հիմնավորված դատողություններ անելու համար:</p>	<p>Հմտություններ, որոնք անհրաժեշտ են մասնագիտական և (կամ) միջմասնագիտական ոլորտներին առնչվող քանակական ու որակական տվյալները խորը վերլուծելու և գնահատելու համար ոչ ամբողջական կամ սահմանափակ տեղեկատվության պայմաններում եզրահանգումներ անելու և որոշումներ կայացնելու նպատակով:</p>	
Ընդհանրական իմացական հմտություններ			
	<p>Վերլուծելու և եզրահանգումներ կատարելու հնարավորություններ՝ դրսևորելով քննադատական մտածողություն: Հմտություններ, որոնք պահանջում են ստեղծագործական մոտեցում ոլորտի մասնագիտական խնդիրները բացահայտելիս և տարբեր լուծումներ առաջադրելիս:</p>	<p>Հմտություններ, որոնք անհրաժեշտ են մասնագիտական ոլորտի հիմնախնդիրները հետազոտելու, արդյական գաղափարներ ու մոտեցումներ առաջադրելու, ինչպես նաև ոլորտի գիտելիքի և պրակտիկայի ընդլայնմանը միտված նորարարական ու ստեղծագործական լուծումներ առաջարկելու համար:</p>	

<p>3. Կարողություններ</p>	<p>Կարողունակություն, ինքնուրույնություն և պատասխանատվություն</p>		<p>Կարիերայի, իրավիճակային պահանջներից բխող գիտելիքի և հմտությունների ինքնուրույն ձևավորման ունակությունը՝ փոխակերպվող կարողություն է: Գնահատվում է գիտելիք և հմտություններ ինքնուրույն ձևավորելը: Ձևավորվում է ինքնուրույն աշխատանքի միջոցով:</p>
	<p>Որոշել հետագա ուսումնառության կամ աշխատանքի ուղիները՝ ելնելով սեփական պահանջմունքներից</p>	<p>Մասնագիտական կամ ուսումնառության ոլորտում ծավալել գործունեություն, որը պահանջում է բարդ և անծանոթ աշխատանքային իրադրությունների կառավարման ու վերափոխման ռազմավարական նոր մոտեցումներ:</p>	
	<p>Գառավարել մասնագիտական գործառույթներ ու ծրագրեր անկանխատեսելի աշխատանքային կամ ուսումնական միջավայրում, ստանձնել պատասխանատվություն առանձին անհատների կամ թիմի մասնագիտական զարգացման համար:</p>	<p>Նպաստել մասնագիտական գիտելիքի զարգացմանը: Ստանձնել թիմի նպատակների Իրագործումը վերահսկելու պատասխանատվություն</p>	<p>Սոցիալական կարողությունն այն սոցիալական միավորների զարգացման ունակությունն է, որոնց պատկանում է սոցիալական կարողության կրողը:</p> <p>Գնահատվում է սոցիալական միավորները զարգացնելը:</p> <p>Ձևավորվում է հանրային և խմբային շահերի իրացմանն ուղղված աշխատանքի միջոցով:</p>
	<p>Գիտակցել անձնական պատասխանատվությունը ազգի և պետության հանդեպ, հետամուտ լինել ժողովրդավարական սկզբունքների իրագործմանը, ազգային և համամարդկային արժեքների տարածմանը:</p>	<p>Նպաստել քաղաքացիական հասարակության զարգացմանը: Գործել՝ զուգակցելով հայոց ազգային արժեհամակարգն ու պատմամշակութային փորձը համամարդկային արժեքների հետ:</p>	

III. ՎԵՐՋՆԱԴՅՈՒՆՔՆԵՐԻՆ ՀԱՄԱՊԱՏԱՍԽԱՆ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄԸ

6. Դասընթացի (կամ կրթական ծրագրի այլ բաղադրիչի) շրջանակներում կիրառվող գնահատման համակարգը պետք է ներառի գնահատման մեթոդները, չափանիշները, չափորոշիչները, ձևերը, որոնք մանրամասն նկարագրված են ԱԲՀ գիտելիքների ստուգման և գնահատման բազմաբաղադրիչ համակարգում:
7. Դասընթացի (կամ կրթական ծրագրի այլ բաղադրիչի) շրջանակներում կիրառվող գնահատման մեթոդները պետք է ուղղված լինեն դասընթացի (կամ կրթական ծրագրի այլ բաղադրիչի) ծրագրով նախատեսված բոլոր վերջնարդյունքների ընթացիկ և վերջնական ձևավորվածության մակարդակի գնահատմանը՝ չսահմանափակվելով միայն գիտելիքի ստուգմամբ դրա պարզ վերարտադրության միջոցով:
8. Դասընթացի (կամ կրթական ծրագրի այլ բաղադրիչի) շրջանակներում կիրառվող գնահատման մեթոդներն ընտրվում են՝ ըստ սահմանված վերջնարդյունքների բաղադրիչների տիպերի և հետևյալ աղյուսակի.

Վերջնարդյունքի բաղադրիչի տիպը	Գնահատման ընդունելի մեթոդները
1. Գիտելիք	<p>Գնահատվում է իմանալը և հասկանալը:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Գիտելիքը կամ դրա առանձին մասերն իմանալու և հասկանալու ստուգում բանավոր կամ գրավոր վերարտադրմամբ: - Գիտելիքը կամ դրա առանձին մասերն իմանալու և հասկանալու ստուգում բազմընտրանքային թեստերով: - Գիտելիքի գնահատում հիվանդի անամնեստիկ տվյալների ճիշտ հավաքագրման, հետազոտությունների տվյալների ճիշտ մեկնաբանման միջոցով: - Գիտելիքի գնահատում ռեֆերատների, շնորհանդեսների միջոցով: - Գիտելիքը հասկանալու ստուգում դրա վերաբերյալ քննարկումների միջոցով:
2. Հմտություններ (տիրապետում)	<p>Գնահատվում է գործողություններ մշակելը, իրականացնելը, եզրահանգումներ անելը:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Գործողություններ իրականացնելու հմտության գնահատում իրավիճակային խնդիրների լուծման հիման վրա: - Գործողություններ իրականացնելու

	<p>հմտության գնահատում հիվանդների ֆիզիկալ հետազոտության հիման վրա:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Գործողություններ իրականացնելու հմտության գնահատում ստիմուլյասիոն նյութերի և սորբավորումների հետ աշխատելու հիման վրա: - Գործողություններ իրականացնելու հմտության գնահատում լաբորատոր աշխատանքներ կատարելու հիման վրա: - Գործողություններ իրականացնելու հմտության գնահատում դերային խաղերում դրսևորած արդյունքների հիման վրա: - Գործողություններ իրականացնելու հմտության գնահատում իրական և պայմանական իրավիճակներում սահմանափակ տեղեկությունների պայմաններում դրսևորած արդյունքների հիման վրա: - Գործողություններ իրականացնելու հմտության գնահատում իրական և պայմանական իրավիճակներում բաց տեղեկությունների պայմաններում դրսևորած արդյունքների հիման վրա:
	<ul style="list-style-type: none"> - Տեղեկությունների մշակման հիման վրա եզրահանգումներ անելու և պատասխան գործողություններ մշակելու հմտության գնահատում իրավիճակային խնդիրների լուծման հիման վրա: - Տեղեկությունների մշակման հիման վրա եզրահանգումներ անելու և պատասխան գործողություններ մշակելու հմտության գնահատում դերային խաղերում կատարված վերլուծությունների և ընդունված որոշումների հիման վրա: - Տեղեկությունների մշակման հիման վրա եզրահանգումներ անելու և պատասխան գործողություններ մշակելու հմտության գնահատում իրական և պայմանական իրավիճակների վերլուծության հիման վրա՝ սահմանափակ տեղեկությունների պայմաններում:

	<ul style="list-style-type: none"> - Տեղեկությունների մշակման հիման վրա եզրահանգումներ անելու և պատասխան գործողություններ մշակելու հմտության գնահատում իրական և պայմանական իրավիճակների վերլուծության հիման վրա՝ բաց տեղեկությունների պայմաններում:
<p>3. Կարողություններ</p>	<p>Գնահատվում է գիտելիք և հմտություններ ինքնուրույն ձևավորելը, սոցիալական միավորները զարգացնելը:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Անհատական կամ թիմային թեմատիկ աշխատանքի շրջանակներում ինքնուրույն ձևավորած նոր գիտելիքի՝ թեմային համապատասխանության գնահատում: - Անհատական կամ թիմային թեմատիկ աշխատանքի շրջանակներում ինքնուրույն ձևավորած նոր հմտությունների՝ թեմային համապատասխանության գնահատում: - Թիմային հանձնարարությունների կատարման ընթացքում ստանձնած դերից բխող արդյունքների գնահատում: - Իրական և պայմանական իրավիճակներում կատարված առաջարկությունների օգտակարության գնահատում:

IV. ՎԵՐՋՆԱԴՐՅՈՒՆՔՆԵՐԻՆ ՀԱՄԱՊԱՏԱՍԽԱՆ ՈՒՍՈՒՄՆԱՌՈՒԹՅՈՒՆԸ

9. Ուսումնառության մեթոդների կազմը և դրանցից յուրաքանչյուրի գործադրման նպատակադրված՝ ծավալը պետք է նախապես հայտնի լինի ուսումնառողին, իսկ անհրաժեշտ ուսումնական նյութերը (դասագիրք, ուսումնական ձեռնարկ, դասախոսությունների տեքստ) լինեն հասանելի կամ ժամանակին տրամադրվեն դասավանդողի կողմից: Օրինակ՝ եթե դասընթացի համար որպես վերջնարդյունքների բաղադրիչներ նախատեսված են գիտելիք, գործնական հմտություն և կարողություն, ապա ուսումնառողը պետք է անհրաժեշտ ժամանակ հատկացնի գիտելիք ձևավորող ուսումնառության մեթոդների գործադրմանը (օրինակ՝ լսի դասախոսություններ, կարդա մասնագիտական գրականություն), գործնական հմտություններ ձևավորող ուսումնառության մեթոդների գործադրմանը (օրինակ՝ մասնակցի գործարար խաղերի, լուծի համապատասխան խնդիրներ) և կարողություններ ձևավորող ուսումնառության մեթոդների գործադրմանը (օրինակ՝ աշխատի սեփական նախագծի վրա):

10. Դասընթացի (կամ կրթական ծրագրի այլ բաղադրիչի) շրջանակներում կիրառվող ուսումնասության մեթոդներն ընտրվում են՝ ըստ սահմանված վերջնարդյունքների բաղադրիչների տիպերի և հետևյալ աղյուսակի.

Վերջնարդյունքի բաղադրիչի տիպը	Ուսումնասության ընդունելի մեթոդները
1. Գիտելիք	<p>Ձևավորվում է տեղեկությունների ընդունման, հաղորդման, բացատրման, քննարկման միջոցով:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Գրականության և ուսումնական նյութերի ընթերցում, ուսումնական ֆիլմերի դիտում: - Դասախոսության ունկնդրում՝ ինտերակցիայի հնարավորությամբ: - Ընդունած տեղեկությունների համակարգում և ներկայացում: - Ընդունած տեղեկությունների քննարկում դասավանդողի հետ: - Թեմատիկ հիվանդների շրջայցերին մասնակցում, անամնեստիկ տվյալների հավաքագրում, ֆիզիկալ հետազոտում, հետազոտման տվյալների հետ ծանոթացում և մեկնաբանում:
2. Հմտություններ (տիրապետում)	<p>Ձևավորվում է փորձի, սիմուլյացիայի միջոցով:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Իրավիճակային խնդիրների լուծում: - Դերային խաղերի մասնակցում: - Պայմանական իրավիճակում պահանջվող հմտության գործադրում: - Պայմանական իրավիճակում պահանջվող հմտության գործադրման փորձի ուսումնասիրություն: - Սիմուլյացիոն սարքավորումների հետ աշխատանք: - Արտադրական պրակտիկայի և կլինիկական դասընթացների ժամանակ գործնական հմտությունների ձևավորում և ամրապնդում:
3. Կարողություններ	<p>Ձևավորվում է ինքնուրույն աշխատանքի միջոցով, հանրային և խմբային շահերի իրացմանն ուղղված աշխատանքի միջոցով:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Անհատական կամ թիմային թեմատիկ աշխատանքի իրականացում, այդ թվում և սիմուլյացիոն սարքավորումների վրա: - Ինքնուրույն ընտրված և մշակված լրացուցիչ ուսումնասիրության իրականացում: - Թիմային հանձնարարությունների կատարման

	<p>ընթացքում սոցիալական կարողություն ձևավորող դերի ստանձնում, հիվանդների հետ աշխատանք՝ անամնեստիկ տվյալների հավաքագրում, հետազոտության տվյալների մեկնաբանում:</p>
--	---

V. ՎԵՐՋՆԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԻՆ ՀԱՍՏԱՊԱՏԱՍԽԱՆ ԴԱՍԱՎԱՆԴՈՒՄԸ

11. Դասավանդման մեթոդների կազմը և դրանցից յուրաքանչյուրի գործադրման նպատակադրված ծավալը որոշվում են՝ ըստ դասընթացի (կամ կրթական ծրագրի այլ բաղադրիչի) վերջնարդյունքների բաղադրիչների տիպերի, վերջնարդյունքների ընթացիկ ձևավորվածությունը գնահատող մեթոդների և ուսումնառության՝ դասավանդման անհրաժեշտություն պայմանավորող մեթոդների: Վերջինս նշանակում է, որ դասավանդման մեթոդներն ածանցվում են ուսումնառության մեթոդներից, և դասավանդման ընթացքում ուսումնառողը պետք է լինի անընդհատ ուսումնառության գործընթացում:
12. Դասավանդման մեթոդների կազմը և դրանցից յուրաքանչյուրի գործադրման նպատակադրված ծավալը պետք է նախապես հայտնի լինեն ուսումնառողին և դասավանդողին: Ուսումնառողների անհատական կամ խմբային առաջադիմությամբ պայմանավորված անհրաժեշտության դեպքում դասավանդման մեթոդները և դրանց գործադրման ծավալները կարող են ճշգրտվել:
13. Դասընթացի (կամ կրթական ծրագրի այլ բաղադրիչի) շրջանակներում կիրառվող դասավանդման մեթոդներն ընտրվում են՝ ըստ սահմանված վերջնարդյունքների բաղադրիչների տիպերի և հետևյալ աղյուսակի.

Վերջնարդյունքի տիպը	Բաղադրիչի	Դասավանդման ընդունելի մեթոդները
1. Գիտելիք		<p>Գրականության, ուսումնական նյութերի, ֆիլմերի հանձնարարում (ինքնուրույն աշխատանք):</p> <p>Դասախոսություն՝ ինտերակցիայի հնարավորությամբ:</p> <p>Ուսումնառողի ընդունած տեղեկությունների քննարկում խորհրդատվության ձևով:</p> <p>Գործնական պարապմունքների կազմակերպում՝ այդ թվում կլինիկական բազաներում և հետադարձ կապի տրամադրում:</p>

<p>2. Հնտություններ (տիրապետում)</p>	<p>Գործնական պարապմունքների ժամանակ`</p> <ul style="list-style-type: none"> - իրավիճակային խնդիրների առաջադրում, դերային խաղերի կազմակերպում, հիվանդների հետ աշխատանքի ապահովում: - պայմանական իրավիճակների սիմուլյացիա, պահանջվող հմտության գործադրման փորձի քննարկման կազմակերպում: - Իրավիճակային խնդիրների առաջադրում: - Մուլյաժների և սիմուլյացիոն սարքավորումների հետ աշխատանք: - Ինքնուրույն աշխատանքների, հետազոտական հանձնարարությունների առաջադրում: - Թեմատիկ հիվանդների շրջայցերին մասնակցում, անամնեստիկ տվյալների հավաքագրում, ֆիզիկալ հետազոտում, հետազոտման տվյալների հետ ծանոթացում և մեկնաբանում: <p>Արտադրական պրակտիկայի ժամանակ` գործնական հմտությունների ամրապնդում:</p>
<p>3. Կարողություններ</p>	<p><b>Գործնական պարապմունքների ժամանակ`</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Անհատական կամ թիմային թեմատիկ աշխատանքի հանձնարարում` դրանց կատարման ընթացքում դերերի բաշխում և հետադարձ կապի տրամադրում: - Պայմանական իրավիճակների վերաբերյալ տեղեկությունների ապահովում և ուսումնառողի առաջարկությունների վերաբերյալ հետադարձ կապի տրամադրում:

**VI. ՈւսոՒՄՆԱԹԻԹՅԱՆ ՎԵՐՋՆԱԴՅՈՒՆՔՆԵՐԻՆ ԴԱՍԱՎԱՆԴՄԱՆ,
ՈւսոՒՄՆԱԹԻԹՅԱՆ ԵՎ ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՀԱՄԱՊԱՏԱՍԽԱՆՈՒԹՅԱՆ
ԱՊԱՀՈՎՈՒՄԸ**

14. Ուսումնառության վերջնարդյունքներին դասավանդման, ուսումնառության և գնահատման համապատասխանության ապահովման գործընթացը բաղկացած է մեթոդների ընտրության, ըստ անհրաժեշտության` ընտրության հիմնավորման, ընտրված մեթոդների հաստատման, գործադրման, գործադրման նկատմամբ վերահսկողության, համապատասխանության գնահատման և վերանայման փուլերից:

15. Դասավանդման, ուսումնառության և գնահատման մեթոդների ընտրությունն իրականացվում է մասնագիտությունների կրթական ծրագրերի և դասընթացների (կամ կրթական ծրագրի այլ բաղադրիչի) ծրագրերի հեղինակների կողմից՝ համապատասխան ամբիոնի վարիչի կամ կրթական ծրագրի ղեկավարի ընդհանուր վերահսկողությամբ և սույն կարգին համաձայն:
16. Դասավանդման, ուսումնառության և գնահատման մեթոդների ընտրության հիմնավորումն անհրաժեշտ է այն դեպքում, եթե ընտրվել է սույն կարգի 8-րդ, 10-րդ, 13-րդ կետերով չնախատեսված մեթոդ: Եթե մեթոդի գործադրման ծավալը չի գերազանցում ամբողջ դասընթացի համար նախատեսված ծավալի 10 տոկոսը, ապա հիմնավորումը կարող է ընդունվել ամբիոնի վարիչի կամ ծրագրի ղեկավարի կողմից, այլապես հիմնավորումը պետք է ընդունվի պատասխանատու պրոռեկտորի կողմից:
17. Դասավանդման, ուսումնառության և գնահատման ընտրված մեթոդների հաստատումն իրականացվում է կրթական ծրագրերի և դրա բաղադրիչ ծրագրերի հաստատմամբ՝ պատասխանատու պրոռեկտորի կողմից՝ սույն կարգի 8-րդ, 10-րդ, 13-րդ, 16-րդ կետերին համապատասխան:
18. Դասավանդման մեթոդների գործադրման համար պատասխանատու է դասավանդողը: Սույն կարգին և համապատասխան ծրագրերին հակասող դասավանդումը կարող է դիտարկվել որպես աշխատանքային պարտականությունների ոչ պատշաճ կատարում կամ ծառայությունների ոչ պատշաճ մատուցում:
19. Ուսումնառության մեթոդների գործադրման համար պատասխանատու է ուսումնառողը, սակայն դասավանդողը (կամ կրթական ծրագրի առանձին բաղադրիչի ղեկավարը) պետք է տեղեկացնի ուսումնառողին ուսումնառության նախատեսված մեթոդների և դրանց գործադրման ակնկալվող ծավալների վերաբերյալ:
20. Գնահատման մեթոդների գործադրման համար պատասխանատու են դասավանդողները՝ վերջնարդյունքների ընթացիկ ձևավորվածության գնահատման դեպքում, և համապատասխան գնահատող հանձնաժողովները՝ վերջնարդյունքների վերջնական ձևավորվածության գնահատման դեպքում: Սույն կարգին և համապատասխան ծրագրերին հակասող գնահատումը կարող է դիտարկվել՝ որպես աշխատանքային պարտականությունների ոչ պատշաճ կատարում կամ ծառայությունների ոչ պատշաճ մատուցում:
21. Դասավանդման, ուսումնառության և գնահատման մեթոդների գործադրման նկատմամբ վերահսկողությունն իրականացվում է համապատասխան ամբիոնի վարիչի կամ ծրագրի ղեկավարի կողմից՝ որպես պաշտոնական պարտականություն (դասալսումների, հարցումների և այլ ձևերով):
22. Դասավանդման, ուսումնառության և գնահատման մեթոդների՝ վերջնարդյունքներին համապատասխանության գնահատումն իրականացվում է ուսումնառողի, դասավանդողի, ամբիոնի վարիչի կամ ծրագրի ղեկավարի, որակի ասպիտովման պատասխանատուի,

փորձագիտական խմբի, պատասխանատու պրոռեկտորի կողմից՝ դասընթացների (կամ կրթական ծրագրի այլ բաղադրիչների) արդյունքների գնահատման գործընթացների շրջանակներում: Դասավանդման, ուսումնառության և գնահատման մեթոդների՝ վերջնարդյունքներին համապատասխանության գնահատման արդյունքների հիման վրա կարող են ախաձեռնվել մեթոդների վերանայում:

VII. ԵԶՐԱՓՈՎԻՉ ԴՐՈՒՅԹ

23. Սույն կարգն ուժի մեջ է մտնում ընդունման պահից: